Skolinspektionen

2011-03-08

Dnr 43-2010:268

Beslut

efter riktad tillsyn inom området skolpliktsbevakning i den fristående skolan Söderköpings Waldorfskola i Söderköpings kommun

Skolinspektionen

Beslut

Riktad tillsyn skolpliktsbevakning

2011-03-08

Dnr 43-2010:268

Stiftelsen Söderköpings Waldorfskola
Brobyvägen 17b
614 92 Söderköping
waldorfskolan.soderkoping@telia.com

Riktad tillsyn inom området skolpliktsbevakning i den fristående skolan Söderköpings Waldorfskola i Söderköpings kommun

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens riktade tillsyn inom området skolpliktsbevakning syftar till att säkerställa skolpliktiga barns rätt till utbildning. Skolinspektionen ska bedöma om kommunen och skolor belägna i kommunen uppfyller författningarnas krav med avseende på skolpliktsbevakning.

Om en skolpliktig elev i en skola utanför det offentliga skolväsendet för barn och ungdom är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak ska huvudmannen för skolan, enligt skollagen, anmäla det förhållandet till barnets hemkommun. Huvudmannen och skolan har ett eget ansvar att bevaka att elever som tagits emot får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Huvudmannen och skolan måste då elev är frånvarande utan giltig orsak utan oskäligt dröjsmål utreda/undersöka vad frånvaron beror på och sätta in lämpliga åtgärder så att eleven får föreskriven utbildning. Om åtgärderna inte leder till att eleven fullgör sin skolplikt och frånvaron är stor ska huvudmannen anmäla detta till hemkommunen. Kommunen ska pröva om barnet ska åläggas skolgång där. Huvudmannen för en fristående skola ska även snarast till skolpliktig elevs hemkommun lämna uppgift om när elev börjar eller slutar vid skolan.

Skolinspektionen har i tillsynen av Söderköpings Waldorfskola inte identifierat några brister som måste åtgärdas.

Söderköpings Waldorfskola har en fungerande rutin för hur varje lärare ska rapportera elevers frånvaro och hur den ska dokumenteras för att kunna se eventuella mönster i frånvaron. Frånvaron följs upp av rektor och lärarna varje vecka. För elev som har hög frånvaro kontaktas elevens hemkommun av rektor. Skolan följer Söderköpings kommuns handlingsplan vid arbetet med frånvaro. Både rektor och lärare vid skolan redovisar fungerande rutiner för att utreda och åtgärda den ogiltiga frånvaron såsom stöd-

frågor vid samtal med vårdnadshavare och att varje elev har en speciell kontaktperson på skolan. Som framgångsfaktorer framhåller rektor och lärare täta kontakter med elev och vårdnadshavare där frågan om vad skolan kan göra står i centrum. Man anser sig också ha en öppenhet för flexibla lösningar av organisationen av undervisningen.

Bedömningar redovisas i bilaga 2.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit projektledare Jonas Nygren, undervisningsråden Elisabeth Fogelberg och Malin Lundquist.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl

Enhetschef

Marie-Louise Hultman

Utredare/Föredragande

Kopia till:

Söderköpings kommun

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Bilaga 2 Beskrivning och bedömningar för Söderköpings Waldorfskola

Allmänt om den riktade tillsynen

I den riktade tillsynen inom området skolpliktsbevakning tittar Skolinspektionen på ett avgränsat område som undersöks på ett begränsat antal skolor. Tillsynen fokuserar i den riktade tillsynen på regelefterlevnad. Bestämmelser om skolpliktsbevakning finns i skollagen. Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.
Målet med denna riktade tillsyn är att bedöma om kommuner och huvudmän för fristående skolor samt skolor belägna i kommunerna uppfyller författningarnas krav med avseende på skolpliktsbevakning. Syftet med detta är att säkerställa alla skolpliktiga barns rätt till utbildning.

De frågeställningar som ska besvaras inom ramen för den riktade tillsynen är följande.

- Har kommunen fungerande rutiner för bevakning av att alla skolpliktiga barn som ska vara folkbokförda i kommunen är skolplacerade eller får sin utbildning på annat föreskrivet sätt?
- Har kommunen och skolorna fungerande rutiner för frånvarorapportering?
- Fullgör huvudmannen för de fristående skolorna sin anmälningsskyldighet till hemkommunen när skolpliktig elev i de fristående skolorna är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak?
- Lämnar huvudmannen för de fristående skolorna snarast uppgift till elevens hemkommun när skolpliktig elev börjar eller slutar vid skolan?
- Har skolorna fungerande rutiner för att ta reda på orsaken till att eleven är frånvarande och för att kunna åtgärda den frånvaro som inte beror på att eleven är sjuk eller har annat giltigt skäl att utebli?
- Vilka strategier tillämpar skolorna för att få eleven att åter delta i undervisningen?

Söderköpings Waldorfskola ingår i Skolinspektionens riktade tillsyn inom området skolpliktsbevakning. Skolan besöktes den 29 september 2010 av Marie-Louise Hultman och Malin Lundquist. Den riktade tillsynen omfattar 50 skolor och 28 kommuner. Tillsynen kommer att resultera i dels en övergripande rapport, dels ett beslut med bedömningar för respektive huvudman och skola där Skolinspektionen bland annat tar ställning till om skolförfattningarnas krav uppfylls.
Underlaget för Skolinspektionens bedömningar är dokument från huvudmannen och skolan samt den information som Skolinspektionen samlat in vid intervjuer och samtal med representanter för huvudmannen samt rektor och representanter för personalen vid skolan.

Företrädare för huvudmannen och rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i detta beslut.

Beskrivning och bedömningar för Söderköpings Waldorfskola

Verksamheten vid Söderköpings Waldorfskola startade läsåret 1984/85 och omfattar årskurserna 1–9 samt förskoleklass och förskola. Fritidshem finns för de yngsta barnen, upp till 12 år. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94. Huvudman för skolan är stiftelsen Söderköpings Waldorfskola med organisationsnummer 825001-7939.

De flesta eleverna är folkbokförda i Söderköpings kommun men skolan har även elever från Vimmerby, Valdemarsvik och Norrköping. Skolan har 103 elever i årskurserna 1–9. De är organiserade med två årskurser i varje undervisningsgrupp. I förskoleklassen är 10 elever inskrivna och förskolan har 25 barn. Skolans personal är organiserade i två arbetslag. Ett som omfattar förskoleklass och årskurserna 1–5 samt ett arbetslag för årskurserna 6–9.

Vid tillsynen väntade skolan på bygglov för att genom utbyggnad kunna få mer ändamålsenliga lokaler och också möta efterfrågan på platser.

Har skolan fungerande rutiner för frånvarorapportering?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 14 § skollagen, 9 kap. 1 § första stycket skollagen.

Beskrivning och motivering:

Skolan har en nedskriven rutin för hur frånvaro ska rapporteras där det tydligt framgår hur och när frånvaro ska rapporteras och vem som har ansvar. Vårdnadshavarna ringer till en telefonsvarare som läses av på morgonen och namnen på sjukanmälda elever noteras på kansliet. Där registrerar också undervisande lärare frånvaron. Vid rasten på förmiddagen kontaktas vårdnadshavarna av klasslärare eller rektor om en elev är frånvarande utan att vara sjukanmäld. Vid upprepad ogiltig frånvaro följer skolan kommunens handlingsplan vilket bl.a. innebär att skolan kontaktar förvaltningschefen på Barn- och utbildningsförvaltningen om elever har hög frånvaro.

Styrelsen för Söderköpings Waldorfskola får regelbundet en övergripande information över skolans verksamhet där frågor om frånvaro kan förekomma. Styrelsen har inte insyn i enskilda elevärenden.

Fullgör huvudmannen för de fristående skolorna sin anmälningsskyldighet till hemkommunen när skolpliktig elev i de fristående skolorna är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 14 § skollagen

Beskrivning och motivering:

De flesta eleverna på skolan kommer från Söderköping och skolan har ett nära och väl fungerande samarbete med Söderköpings kommun. Detta bekräftas också av förvaltningschefen på Barn- och utbildningsförvaltningen. All frånvaro som inte avser sjukdom eller beviljad ledighet ses av skolan som ogiltig. Skolan har uppgett att ett riktmärke för anmälan till elevs hemkommun är när elev har otillåten hög frånvaro under 2 månader i enlighet med Söderköping kommuns handlingsplan. Om det finns oro kring en elev eller erfarenhet sen tidigare av otillåten frånvaro har det hänt att skolan rapporterat till elevens hemkommun omedelbart.
Skolan har i några konkreta fall fått hjälp och möjlighet att ta del av kommunens resurser för stöd. För elever från annan kommun tar rektor kontakt med respektive kommuns förvaltningschef eller motsvarande när elevers frånvaro är hög.

3 kap. 14 § skollagen anger inte precis när anmälningsskyldigheten inträder. Huvudmannen och skolan har ett eget ansvar att bevaka att elever som tagits emot får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Huvudmannen och skolan måste då elev är frånvarande utan giltig orsak utan oskäligt dröjsmål utreda/undersöka vad frånvaron beror på och sätta in lämpliga åtgärder så att eleven får föreskriven utbildning. Om åtgärderna inte leder till att eleven fullgör sin skolplikt och frånvaron är stor ska huvudmannen anmäla detta till hemkommunen. Huvudman måste göra en egen bedömning av när frånvaron är så stor att en anmälan behöver ske. Huvudmannen kan dock inte vänta hur länge som helst innan en sådan anmälan sker. I nya skollagen anges att uppgift ska lämnas snarast till hemkommunen om elev utan giltig orsak är frånvarande i betydande utsträckning.

Lämnar huvudmannen snarast uppgift till elevens hemkommun när skolpliktig elev börjar eller slutar vid skolan?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

9 kap. 15 § skollagen

Beskrivning och motivering:

Skolan skickar aktuella elevlistor till Söderköpings kommun varje månad. För elever hemmahörande i Söderköpings kommun meddelar rektor omedelbart Barn- och ungdomsförvaltningen när en elev börjar eller slutar vid skolan. För elever från andra kommuner som börjar eller slutar på skolan finns en blankett som rektor skickar till hemkommunen i direkt anslutning till förändringen.

Har skolan fungerande rutiner för att ta reda på orsaken till att eleven är frånvarande?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

9 kap. 1 § skollagen, 3 kap. 14 § skollagen

Beskrivning och motivering:

Skolan har en åtgärdsplan med punkter och frågor som stöd vid samtal med elev och förälder för att utreda orsakerna till frånvaro. Vid arbetslagsmötet varje vecka går man bl.a. igenom enskilda elevers frånvaro och diskuterar åtgärder och konsekvenser. Rektor har ansvaret för att orsakerna till frånvaron utreds. Detta görs i samarbete med berörd elevs klassföreståndare. Vid behov kan även skolsköterska delta i kartläggningen. Vid tillsynen uppfattade Skolinspektionen att skolan har ett självkritiskt förhållningssätt med en öppenhet för att se att orsakerna till frånvaro kan ligga i skolans organisation, sätt att arbeta, relationer med lärare m.m.

Har skolan fungerande rutiner för att kunna åtgärda den frånvaro som inte beror på att eleven är sjuk eller har annat giltigt skäl att utebli?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

9 kap. 1 § skollagen, 3 kap. 14 § skollagen

Beskrivning och motivering:

Vid upprepad ogiltig frånvaro följer skolan Söderköpings kommuns handlingsplan där det framgår hur man från samtal med elev och vårdnadshavare går vidare och upprättar ett åtgärdsprogram och vid upprepad ogiltig frånvaro som pågår under mer än cirka två månader gör skolan anmälan till Barn- och ungdomsförvaltningen och socialförvaltningen. I vissa fall har anmälan gjorts inom en månad.

Om en elev har stor frånvaro får en kontaktperson på skolan som ska ha en mycket tät kontakt med eleven och vårdnadshavarna. Vid intervjun med rektor och lärare framkom flera exempel på anpassningar och flexibla lösningar för att möta elevers behov. En lärare berättade om vikten av många korta kontakter, flera gånger varje dag för att eleven ska känna sig sedd och bekräftad. Uppstod problem mellan en elev och en lärare hade man ordnat så att eleven arbetade med en annan lärare i stället. Klarade en elev inte att deltaga fullt ut i ett ämne uppmuntrades eleven att till att börja med deltaga i vissa moment. Vid tillsynen anger skolan att det i perioder förekommer ogiltig frånvaro i idrott och hälsa hos en del elever. Skolan utreder då orsakerna och om det visar sig vara ombytessituationen som är problemet erbjuder skolan flera alternativ för att undanröja det som hinder för deltagande i undervisningen. Eftersom undervisningen i idrott och hälsa sker i lokaler en bit från skolan kan det också medföra en risk för frånvaro. En åtgärd för att motverka detta är att idrottsläraren möter upp eleverna på vägen. Åtgärder som dessa har medfört att frånvaron minskat eller helt upphört.

Skolan har i komplicerade ärenden haft stöd av förvaltningschefen på Barn- och utbildningsförvaltningen och också fått tillgång till Söderköpings kommuns resurser.

Söderköpings Waldorfskola hade tidigare inte några problem med ogiltig frånvaro. Men under de senaste åren har flera föräldrar sökt och fått plats för sina barn vid skolan i ett försök att bryta det mönster av stor frånvaro som barnen utvecklat på sin förra skola. Det har då gällt elever i de senare årskurserna. Vid tiden för denna tillsyn fanns det två elever med den bakgrunden som relativt nyligen hade börjat på skolan. Rektor har till Skolinspektionen redovisat de åtgärder skolan vidtagit samt den samverkan med vårdnadshavare, socialtjänst och BUP som man inlett för att hitta vägar till att eleverna skulle återgå till undervisning. Kontakt hade också tagits med elevernas tidigare skolor för att efterhöra vilka insatser de gjort. Söderköpings Waldorfskola redovisade vid tillsynen att de hade goda erfarenheter av att bryta det mönster med stor frånvaro som elever haft med sig från sina tidigare skolor.